

Jarmo Heinonen

3.4.2025

BFRK/1/060/2025

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

Asia: VNS 7/2024 vp Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta**Business Finland – lausunnon lähtökohdat**

Business Finland toimii innovaatorahoittajana, edistää vientiä, matkailua sekä houkuttelee investointeja ja osaajia Suomeen. Autamme Suomessa toimivia yrityksiä menestymään globaalisti, kehittämään kestäviä ratkaisuja sekä uudistamaan rohkeasti liiketoimintaansa. Tuemme yritysten ja tutkimusryhmien yhteistyötä, jotta uudet avaukset kehittyvät käytännön ratkaisuksi.

Business Finlandin toiminnan ja aktiviteettien kautta lähtökohtaisesti edistetään kestävän kehityksen tavoitteita ja kansantalouden tuottavuutta. Business Finland on omassa strategiassaan nostanut kestävän kehityksen yhdeksi kolmesta painopisteestään talouskasvun ja kilpailukyvyyn rinnalle. Kestävällä kehityksellä tarkoitamme kaikkia kolmea kestävyysosa-aluetta: ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyttä. Business Finlandin tehtävänä on edistää kestävyttä kahdella tavalla: haluamme varmistaa omien ja asiakkaidemme toimintojen ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen vastuullisuuden ja lieventää toiminnan negatiivisia vaikutuksia. Näemme, että voimme vaikuttaa kestäväan kehitykseen sekä edistämällä asiakkaidemme menestystä että Suomen yhteiskunnan kestävyttä ja hyvinvointia. Päämäärämme on, että asiakkaamme ovat kestävän kehityksen ratkaisujen kehittäjiä ja että Suomi yhteiskuntana nähdään globaalisti kestävän kehityksen edelläkävijänä. Julkisen ja laaja-alaisesti toimivana organisaationa vaikutamme jollain tasolla lähes jokaiseen YK:n kestävän kehityksen tavoitteeseen. Viime kädessä Business Finlandin toiminnan vaikutukset näkyvät niin kansalaisten kuin ympäristönkin hyvinvoinnissa.

Business Finlandin pääviestit toimintaohjelma toimeenpanosta

Seuraavassa Business Finlandin kommentteja Agenda2030:n toimeenpanon tilannekuvaan selonteon viiden kestävyysulottuvuuden jaon mukaisesti. Aluksi kuitenkin tulevaisuusvaliokunnan pyynnön mukaisesti tuomme näkemyksemme vesialan innovaatioista ja kansainvälistymisestä:

Suomalainen TKI -toiminta, innovaatioiden skaalautuminen ja vienti vesisektorilla

- Viimeisen kymmenen vuoden (2015-2024) aikana Business Finlandin rahoitus vesialan innovaatioihin on ollut vähäistä: yhteensä 33,6 Meur, yritysrahoitus 23,4 Meur ja tutkimusrahoitus 10,2 Meur. Tämä osoittaa, kuinka passiivisia alan yritykset ovat viime vuosina olleet
- Pääosin rahoitus on kohdistunut teollisuuden vedenkäyttöön ja erityisesti prosessi- ja kaivosteollisuuden vedenkäyttöön
- Hankkeet rakentuvat muutaman suuren veturin ympärille
- Kaiken kaikkiaan kansainvälistä liiketoimintaa tekeviä vesialan kasvuyrityksiä on vähän
- Suomessa kunnallisella puolella on paljon kehittyntä vesihuollon teknologiaa, mutta kansainvälinen skaalaaminen on hankalaa, koska kunnallisten yhtiöiden ydinliiketoiminta on järjestää vesihuoltoa kuntalaisille eikä harjoittaa teknologiavientiä ulkomaille.
- Julkisen sektorin hankintaprosessit ulkomailta, varsinkin kehittyvissä maissa, vievät aikaa ja tulevat tarjousprosesseineen kalliiksi suomalaisille tarjoajille ilman taetta tulevasta tilauksesta. Usein pk- ja MidCap -yritysten resurssit eivät ole riittäviä tällaiseen raskaaseen prosessiin ilman uskottavia kumppaneita
- Suomen vahvuudet kohdistuvatkin prosessi- ja kaivosteollisuuteen, joista löytyy suuria globaalia liiketoimintaa tekeviä veturiyrityksiä, esimerkiksi Kemira, Valmet, Metso, Vaisala ja AFRY

Ekologinen kestävyys

- Selonteossa on nostettu esille haasteet koskien hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista, luonnon monimuotoisuutta ja Suomen heikkoa asemaa kiertotalouden kansainvälisessä vertailussa. Näemme kuitenkin, että monet suomalaiset yritykset ovat edelläkävijöitä puhtaiden, vähähiilisten ja kiertotalouden ratkaisujen luojina. Uskomme, kansalliset tavoitteet voidaan saavuttaa investoimalla rohkeasti osaamiseen, innovaatioihin ja kotimaiseen toimintaympäristöön niin, että se houkuttelee elinkeinoelämää investoimaan lisää ilmastoneutraaleihin ja kestäviin ratkaisuisuhin. Kannustamalla toimijoita kehittämään korkeamman lisäarvon tuotteita ja palveluja samalla uudistetaan ja monipuolistaan elinkeinorakenteita.
- Business Finland on osaltaan pyrkinyt edistämään ekologista kestävyttä omien strategisten valintojensa, ohjelmien ja rahoituksensa kautta. Olemme käynnistäneet viisi strategialähtöistä missiota, joiden alla on määritelty pitkän aikavälin ohjelmallisia ja muita toimenpiteitä, joilla edistetään taloudellista kasvua ja kilpailukykyä kestävä kehitys huomioiden: Zero Carbon Future, Digital Native Finland, Circular Transition for Zero Waste, Immersive Digital Life ja Healthcare Reimagined 2035. Kaikki nämä missiot tavalla tai toisella edistävät kestävä kehitystä mutta erityisesti Zero Carbon Future ja Circular transition for Zero Waste missiot. Missioiden alla on taas käynnistetty monivuotisia kansallisia ohjelmia kuten Decarbonized Cities, Hydrogen and Batteries ja Flexible Energy Systems -ohjelmat.
- Vuonna 2024 75% Business Finlandin rahoituksesta suuntautui selkeästi kestävä kehityksen mukaisiin kehityshankkeisiin (käytännössä kaikki rahoitetut hankkeet tavalla tai toisella kytkeytyvät kestävä kehitykseen) ja 58% rahoituksesta koski ilmasto-, vähähiilisyys ja kiertotaloustavoitteita.

Inhimillinen ja kulttuurinen kestävyys

- Business Finland jakaa selonteossa nostetun huolen koulutuksen ja tulevaisuuden osaamisen haasteista. Haluamme korostaa, että kansalliset investoinnit aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen sekä laaja-alaiseen osaamisen kehittämiseen luovat perustan kansalliselle hyvinvoinnille, kestävälle talouskasvulle ja Agenda 2030 tavoitteiden saavuttamiselle. Suomen tulee toimintaympäristönä olla myös entistä kansainvälisempi, houkuttelevampi ja inspiroivampi maa kansainvälisille yrityksille ja ammattilaisille.
- Suomen kansainvälinen kilpailukyky perustuu osaamiseen sekä koulutuksellisiin ja yhteiskunnallisiin rakenteisiin, jotka tukevat osaamisen kanavoitumista kestäväan kasvuun. Business Finland tukee vahvasti kansallista tavoitetta nostaa T&K -panostukset 4 prosenttiin BKT:sta. Kuten selonteossa ja kansallisessa TK -laissa todetaan, tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että yksityinen sektori kasvattaa merkittävästi T&K-investointejaan. Samalla on pidettävä huoli, että pysytään T&K -lain mukaisessa suunnitelmassa ja lisätään julkisen rahoituksen osuutta 1,2 prosenttiin.
- Business Finlandin lanseerasi vuonna 2020 veturikilpailun, jossa yksityistä sektoria on haastettu lisäämään t&K -investointejaan. Vuosien 2020 -2024 aikana on käynnistynyt ja rahoitettu jo 24 veturihanketta. Näiden hankkeiden kautta veturiyritykset ovat sitoutuneet kaiken kaikkiaan jo yli 2 mrd:n euron TKI -investointilisäyksiin.

Sosiaalinen kestävyys

- Selonteossa nostetaan esille useita sosiaalisen kestävyden tavoitteisiin liittyviä haasteita kuten kansanterveyteen liittyvät nykyiset ja tulevaisuuden haasteet. Kuten jo yllä mainittiin, Business Finland osana strategisia valintojaan, on käynnistänyt Healthcare Reimagined 2035 mission, jonka alla on

lanseerattu mm. Health 360 Finland -ohjelma. Ohjelmassa edistetään uusien innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä terveydenhoidon, terveyden edistämisen ja sairauksien ennaltaehkäisyyn alueella. Samalla autetaan alan yrityksiä kansainvälistymään.

Taloudellinen kestävyys

- Business Finland uskoo, että taloudellinen kestävyys saavutetaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä osaamisen kehittämisen kautta. Olemme samaa mieltä selonteon kanssa, että energiamurros ja puhdassiirtymä luovat valtavat mahdollisuudet kestäville investoinneille Suomessa ja samalla yritystemme kansainväliselle kasvulle.
- Teetätimme viime vuonna talouden kasvusta vaikuttavuusarvioinnin, joka kohdistui startup- ja kasvuyrityksiin (scaleupit) vuosina 2010–2021. Arvioinnin toteutti Owl Group Oy ja Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos. Arvioinnin päätulos oli, että T&K-rahoituksella on myönteinen ja tilastollisesti merkitsevä vaikutus työllisyyteen ja liikevaihtoon pk-yrityksissä ja mikroyrityksissä. Arviointitulokset osoittavat, että Business Finlandilta saatava rahoitus korreloi yrityksen mahdollisuuden kasvaa scaleup-yritykseksi kolmen vuoden sisällä.
- Seuraamme jatkuvasti rahoittamiemme asiakkaiden kasvua ja kehitystä. Esimerkiksi vuosina 2020 - 2023 vienti kasvoi Business Finlandin rahoittamissa pk-yrityksissä 45 %, ja niiden liikevaihto samalla ajanjaksolla 31 %. Kyseisellä aikavälillä pk-asiakasyritysten arvonlisäys kasvoi 20 % ja näiden viennin tuottama arvonlisäys oli 2,4 Mrd euroa. Samalla työpaikkojen määrä kasvoi 19 % eli 11 039 henkilöllä. Viennin osuus pk-asiakasyritystemme liikevaihdosta vuonna 2023 oli 45 %.
- Selonteossa mainitaan, että kestävä talousjärjestelmän osalta haasteena Suomessa on esimerkiksi kiertotalousmallien hidas yleistyminen. Uskomme, että viime vuosien aikana luodut kiertotalousinnovaatiot ovat konkretisoitumassa pikkuhiljaa investoinneiksi. Tästä konkreettisena esimerkkinä ovat muutamamme havainnot: Business Finlandin Bio and Circular Finland ohjelmassa rahoitettiin bio- ja kiertotalouden innovaatioita vuosina 2018 – 2022 lähes 300 Meurolla. Monet näistä innovaatioista skaalautuivat konkreettisiksi investoinneiksi Suomen kestävä kasvun ohjelman ja tämän osana olevaa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen, RRF -rahoituksen, kautta. Vuosina 2021-2023 olemme rahoittaneet kierrätykseen ja uudelleen käyttöön liittyviä pilot-, demonstraatio- ja investointiprojekteja lähes 155 Meurolla (yli 50 projektia). Samalla on todettava, että suurin haaste liittyy konseptien skaalautumiseen ja taloudelliseen kannattavuuteen.

Teija Lahti-Nuuttila
Executive Director
Customers and Networks
Business Finland

Jarmo Heinonen
Senior Director
Energy and Built Environment
Business Finland